

Međunarodni sud za krivično gonjenje
lica odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-94-1-R
Datum: 30. juli 2002.
Original: francuski

PRED ŽALBENIM VIJEĆEM

U sastavu: **sudija Claude Jorda, predsjednik**
sudija Mehmet Güney
sudija Asoka de Z. Gunawardana
sudija Fausto Pocar
sudija Liu Daqun

Sekretar: **Hans Holthuis**

Odluka od: **30. jula 2002.**

TUŽILAC
protiv
DUŠKA TADIĆA

ODLUKA PO ZAHTJEVU ZA REVIZIJU

Tužilaštvo:

Norman Farrell

Advokati odbrane:

William Clegg
Anthony Abell

I. Proceduralni kontekst

1. Žalbeno vijeće Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog prava počinjena na području bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Žalbeno vijeće i Međunarodni sud) rješava po "Zahtjevu za reviziju mog predmeta u cijelosti, uključujući i prvostepeni i žalbeni postupak vođen pred Haškim sudom" koji je podnio Duško Tadić (dalje u tekstu: Tadić ili tražilac) dana 18. juna 2001. (dalje u tekstu: Tadićev Zahtjev za reviziju)¹ i koji je u opširnijoj formi podnio Tadićev branilac (dalje u tekstu: odbrana) dana 5. oktobra 2001. (dalje u tekstu: Zahtjev za reviziju).²

2. U presudi donesenoj 7. maja 1997.³ Pretresno vijeće II je Tadića proglašilo krivim za zločine protiv čovječnosti i kršenja zakona i običaja ratovanja, po 11 tačaka optužnice. U presudi po žalbi od 15. jula 1999.⁴ Žalbeno vijeće je također proglašilo Tadića krivim za teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. po osnovu još 9 tačaka optužnice. Dana 26. januara 2000., presudom o žalbi na kaznu⁵ Tadić je osuđen na 20 godina zatvora po tačkama 1, 29, 30 i 31 optužnice, s tim da istovremeno izdržava i ostale kraće kazne. Tadić trenutno izdržava kaznu u Njemačkoj.

3. Dana 31. januara 2000., Žalbeno vijeće je donijelo Presudu o navodima protiv prethodnog pravnog zastupnika, Milana Vujina (dalje u tekstu: Presuda o navodima protiv Milana Vujina). Žalbeno vijeće je proglašilo Vujina krivim za nepoštivanje suda zbog toga što je manipulisao svjedoček i unosio lažne informacije u dokazne materijale.⁶ Dana 27. februara 2001. Žalbeno vijeće u drugačijem sastavu potvrdilo je ovaj zaključak.⁷ Kao što će se vidjeti u daljoj razradi ovih argumenata, Tadić traži reviziju cijelog predmeta u svjetlu zaključaka iznesenih u presudi o navodima protiv Milana Vujina, imajući u vidu mogućnost da je njegov branilac djelovao protiv njegovih interesa.

¹ *Tužilac protiv Duška Tadića*, predmet br. IT-94-1-R, "Zahtjev za preispitivanje mog predmeta u cijelosti, uključujući i prvostepeni i žalbeni postupak vođen pred Haškim sudom", 18. juni 2001.

² *Tužilac protiv Duška Tadića*, predmet br. IT-94-1-R, "Zahtjev za reviziju osuđujućih presuda izrečenih protiv Duška Tadića presudama pretresnog vijeća (IT-94-1-T) i Žalbenog vijeća (IT-94-1-A), 5. oktobar 2001.

³ *Tužilac protiv Duška Tadića*, predmet br. IT-94-1-T, "Presuda", 7. maj 1997.

⁴ *Tužilac protiv Duška Tadića*, predmet br. IT-94-1-A, "Presuda po žalbi", 15. juli 1999.

⁵ *Tužilac protiv Duška Tadića*, predmet br. IT-94-1-A i IT-94-1-Abis, "Presuda o žalbi na kaznu", 26. januar 2000.

⁶ *Tužilac protiv Duška Tadića*, predmet br. IT-94-1-A-R77, "Presuda o navodima protiv prethodnog pravnog zastupnika, Milana Vujina", 31. januar 2000., str. 67.

⁷ *Tužilac protiv Duška Tadića*, predmet br. IT-94-1-A-R77, "Potvrđujuća presuda o navodima protiv bivšeg pravnog zastupnika, Milana Vujina", 27. februar 2001.

4. Tadićev zahtjev za reviziju podnesen je Žalbenom vijeću 18. juna 2001. Tužilaštvo (dalje u tekstu: optužba) na njega je odgovorilo 29. juna 2001.⁸ a odbrana je predala repliku 3. jula 2001.⁹ U replici odbrana navodi da interes pravde "nalaže (...) da se preda zahtjev za reviziju koji je sastavio branilac i uredno potkrijepio argumentima" i moli Žalbeno vijeće da odloži donošenje odluke po Tadićevom Zahtjevu za reviziju dok se ne podnese zahtjev koji će sastaviti branilac.¹⁰

5. Dana 5. oktobra 2001. odbrana je podnijela Zahtjev za reviziju predsjedniku Međunarodnog suda (dalje u tekstu: predsjednik), u skladu sa članom 26 Statuta Međunarodnog suda i pravilom 119 Pravilnika o postupku i dokazima (dalje u tekstu: Pravilnik). Dana 29. oktobra 2001., predsjednik je predao predmet pteročlanom Žalbenom vijeću i proslijedio im Zahtjev za reviziju. Dana 5. novembra 2001., Žalbeno vijeće je imenovalo sudiju Fausta Pocara za pretpretresnog sudiju u postupku preispitivanja. Dana 6. novembra 2001., sudija Pocar je kao pretpretresni sudija odobrio zahtjeve optužbe za produljenje roka¹¹ i prekoračenje dozvoljenog broja stranica.¹² Istog dana, optužba je predala Odgovor na zahtjev za reviziju (dalje u tekstu: Odgovor).¹³ Dana 14. decembra 2001., sudija Pocar je, u nastojanju da postupi pravično prema tražiocu, priznao valjanost predaje replike odbrane (dalje u tekstu: replika),¹⁴ iako je do nje došlo poslije isteka roka.

⁸ *Tužilac protiv Duška Tadića*, predmet br. IT-94-1-R, "Odgovor tužioca na Zahtjev za preispitivanje koji je podnio Duško Tadić", 29. juni 2001.

⁹ *Tužilac protiv Duška Tadića*, predmet br. IT-94-1-R, "Replika podnesena u ime Duška Tadića na odgovor optužbe na zahtjev za preispitivanje (koji je podnio Duško Tadić lično)", 3. juli 2001.

¹⁰ *Id.*, str. 2.

¹¹ *Tužilac protiv Duška Tadića*, predmet br. IT-94-1-R, "Podnesak tužioca vezan za preispitivanje", 15. oktobar 2001.

¹² *Tužilac protiv Duška Tadića*, predmet br. IT-94-1-R, "Zahtjev za prekoračenje dozvoljenog broja stranica za Zahtjev za reviziju osuđujućih presuda izrečenih protiv Duška Tadića presudama Pretresnog vijeća (IT-94-1-T) i Žalbenog vijeća (IT-94-1-A)", 1. novembar 2001.

¹³ *Tužilac protiv Duška Tadića*, predmet br. IT-94-1-R, "Odgovor tužioca na Zahtjev za reviziju osuđujućih presuda izrečenih protiv Duška Tadića presudama Pretresnog vijeća (IT-94-1-T) i Žalbenog vijeća (IT-94-1-A)", 6. novembar 2001.

¹⁴ *Tužilac protiv Duška Tadića*, predmet br. IT-94-1-R, "Odluka po zahtjevu za produljenje roka", 14. decembar 2001.

II. Argumenti strana

a) Tražilac

6. U Tadićevom zahtjevu za reviziju traži se revizija postupka u cijelosti. Tadić tvrdi da je Milan Vujin (dalje u tekstu: Vujin), jedan od njegovih branilaca, djelovao protiv njegovih interesa tokom preliminarnih istraga, kako u prvostepenom tako i u žalbenom postupku. Tadić posebno ističe da je u Presudi o navodima protiv Milana Vujina Žalbeno vijeće zaključilo da je Vujin, uprkos tome što je znao da će to štetiti interesima njegovog klijenta, namjerno predao Simi Drljači (dalje u tekstu: Drljača), šefu policije u Prijedoru, spisak potencijalnih svjedoka koji bi mogli svjedočiti u Tadićevu korist.¹⁵ Zatim dodaje da je Vujin "proglašen krivim za razne manipulacije za vrijeme pripreme žalbe i istrage koja je u to vrijeme vođena, sa ciljem da prikrije prave počinioce zločina [...]."¹⁶ Najzad, Tadić primjećuje da je i samo Žalbeno vijeće u paragrafu 167 Presude o navodima protiv Milana Vujina navelo da "(Vujinovo) ponašanje pogoda samu srž krivičnog pravosuđa. Žalbeno vijeće nije razmotrilo u kojoj je mjeri to ponašanje zapravo naudilo Tadićevim interesima. To je pitanje koje bi zahtjevalo znatnu istragu, no takva istraga u ovom postupku nije ni predložena, niti poduzeta."¹⁷

7. U Zahtjevu za reviziju odbrana navodi da su nove činjenice "sadržane u zaključcima Presude o navodima protiv Milana Vujina koju je donijelo Žalbeno vijeće."¹⁸ U tom smislu, odbrana skreće pažnju sudijama na sljedeće zaključke Žalbenog vijeća. Prvo, u prilog zahtjevu koji je podnesen na osnovu pravila 115 Pravilnika (dalje u tekstu: Zahtjev na osnovu pravila 115),¹⁹ Vujin je predočio Žalbenom vijeću verziju činjenica za koju je znao da je lažna i to u odnosu na težinu koju valja dati izjavama Mlađe Radića (dalje u tekstu: Radić). Drugo, u prilog zahtjevu podnesenom na osnovu pravila 115, Vujin je Žalbenom vijeću predstavio verziju činjenica za koju je znao da je pogrešna i to u vezi sa odgovornošću Gorana Borovnice za ubistvo dva policajca - Muslimana za koja je Tadić bio proglašen krivim. Treće, Vujin je manipulisao svjedocima A i B kako se u njihovim izjavama ne bi spomenuo identitet osoba koje bi mogle biti odgovorne za krivična djela za koja je Tadić proglašen krivim. Četvrto, Vujin je predao Drljači spisak potencijalnih svjedoka odbrane, čime je, kao što je prilikom

¹⁵ Tadićev zahtjev za preispitivanje, str. 1.

¹⁶ Id., str. 2.

¹⁷ Id., str. 2.

¹⁸ Zahtjev za preispitivanje, par. 6.

¹⁹ *Tužilac protiv Duška Tadića*, predmet br. IT-94-1-R, "Zahtjev žalioca vezan za prihvatanje dodatnih dokaza u žalbenom postupku u skladu sa pravilom 115 Pravilnika", koji je odbrana predala 4. februara 1998.

pretresa o nepoštivanju suda od strane Milana Vujina posvjedočio Michaïl Vladimiroff (jedan od Tadićevih advokata u prvostepenom postupku) "spriječio stvaranje dosjea odbrane jer je Drljača, nakon što je dobio spisak, učinio sve da onemogući da se do tih svjedoka dođe".²⁰ Peto, Vujin je hotimice "dok je pripremao svoju odbranu u okviru postupka zbog nepoštivanja suda" stupio u vezu sa osobama kojima mu je, prema nalogu o rasporedu od 10. februara 1999., bilo zabranjeno prići".²¹ Šesto, za vrijeme pripreme prvostepenog i žalbenog postupka, "Vujin je ne samo djelovao sa namjerom da vrši opstrukciju pravde, nego je i djelovao protiv [Tadićevih] interesa".²²

8. Pored toga, odbrana ističe da se zaključci iz Presude o navodima protiv Milana Vujina mogu smatrati novim činjenicama sa kojima ona nije bila upoznata u dato vrijeme. Prema mišljenju odbrane, sve do onog trenutka kada je Žalbeno vijeće došlo do zaključaka u Presudi o navodima protiv Milana Vujina, Vujinovi postupci nisu bili ni dokazani niti otkriveni, i pošto se tada radilo tek o sumnjama, nisu mogli predstavljati nove činjenice.²³ Štaviše, odbrana misli da te činjenice ni uz dužnu revnost nisu mogle biti otkrivene jer se tek nakon dugog postupka došlo do zaključaka koji stoje u Presudi o navodima protiv Milana Vujina.²⁴

9. Odbrana smatra da su te nove činjenice mogle odigrati ključnu ulogu prilikom donošenja odluke Pretresnog vijeća i Žalbenog vijeća. Posebno kada je riječ o odgovornosti Gorana Borovnice, a ne Tadića, za ubistvo dvojice policajaca, odbrana drži da je to pitanje suštinsko za raspravu o tački 1 optužnice, jer je tražilac proglašen krivim na osnovu izjava samo jednog svjedoka, tako da je sam temelj vrlo klimav. U stvari, u trenutku kad je Žalbeno vijeće donijelo odluku da potvrdi osuđujuću presudu izrečenu Tadiću u vrijeme, ono još nije znalo da je Vujin lažno predstavio činjenice i da je vodio "kampanju ubjedivanja svjedoka".²⁵

10. Kad je riječ o tome da je Vujin manipulisao Radićem i svjedocima A i B, odbrana podsjeća da su svi ti svjedoci govorili o događajima koji su se navodno desili u Omarskoj i za koje je tražilac proglašen krivim. Odbrana navodi da, iako je nemoguće utvrditi koliko su

²⁰ Zahtjev za preispitivanje, par. 17 (gdje se poziva na paragraf 104 Presude o navodima protiv Milana Vujina).

²¹ Zahtjev za preispitivanje, par. 18.

²² Id., par. 20 (podvučeno u originalu).

²³ Id., par. 27.

²⁴ Id., par. 38.

²⁵ Id., par. 45.

dalekosežne posljedice Vujinovog nedoličnog ponašanja, priroda njegovih postupaka je dovoljna da se i na prvostepeni i žalbeni postupak baci sjena nepravičnosti.²⁶

11. U replici odbrana kao novu činjenicu iznosi zaključak koji je Žalbeno vijeće iznijelo u Presudi po žalbi u predmetu *Kupreškić* donesenoj 23. oktobra 2001. Odbrana podsjeća da u toj odluci Žalbeno vijeće navodi da u optužnici nije bilo navoda o napadu na kuću jednog bosanskog Muslimana, iako je taj napad predstavljao ključni elemenat teze optužbe, te iznosi ocjenu da "navodi o tom događaju nisu smjeli biti uzeti u obzir kao osnov za proglašenje Zorana i Mirjana Kupreškića krivično odgovornim za krivično djelo progona."²⁷ Odbrana smatra da i u ovom predmetu treba usvojiti isti pristup, pošto ubistvo dvojice policajaca koje se pripisuje Tadiću nije navedeno u optužnici.

b) Optužba

12. U odgovoru na Zahtjev za reviziju koji je podnio Tadić, optužba smatra da elementi koji se navode ne predstavljaju nove činjenice u smislu pravila 119 Pravilnika. Odbrana ističe da je spisak svjedoka predan Drljači prije početka postupka ali da Pretresno vijeće o tome nije bilo obaviješteno, iako su Tadić i Michail Wladimiroff, njegov glavni branilac, znali za to.²⁸ Optužba takođe navodi da je pitanje "imena osoba koje su imale učešća i snosile direktnu odgovornost za zločine ..." obrađeno u Presudi o navodima protiv Milana Vujina te da ne predstavlja novu činjenicu.²⁹

13. Optužba smatra da se među argumentima koje ističe odbrana "novim činjenicama" mogu jedino smatrati zaključci Žalbenog vijeća po kojima je Vujin kriv za određene postupke. Prema mišljenju optužbe, kada se u Zahtjevu za reviziju Vujinu pripisuju nepravilnosti u širem smislu prilikom pripremanja prvostepenog i žalbenog postupka, riječ je o spekulacijama koje se ne mogu smatrati novim činjenicama. Optužba drži da se nove činjenice do kojih je došlo Žalbeno vijeće svode na sljedeće zaključke navedene u Presudi o navodima protiv Milana Vujina. Prvo, Vujin je u prilog Zahtjevu podnesenom na temelju pravila 115 Pravilnika predočio Žalbenom vijeću verziju činjenica za koju je znao da je lažna vezano za težinu koju valja dati Radićevim izjavama. Drugo, Vujin je u prilog Zahtjevu zasnovanom na pravilu 115

²⁶ *Id.*, par. 49 do 54.

²⁷ *Tužilac protiv Zorana Kupreškića i dr.*, predmet IT-95-16-A, "Presuda po žalbi", par. 113.

²⁸ Odgovor, par. 11.

²⁹ *Id.*, par. 14.

Pravilnika predočio Vijeću verziju činjenica za koju je znao da je lažna u vezi sa odgovornošću Gorana Borovnice za ubistvo dva policajca Muslimana. Treće, Vujin je manipulisao svjedocima A i B pokušavajući da im onemogući da identifikuju osobe koje bi mogle biti odgovorne za zločine za koje je Tadić proglašen kriminom. Četvrto, Vujin je hotimice djelovao suprotno Tadićevim interesima kada je Drljači dostavio spisak svjedoka odbrane, i time onemogućio odbrani da ispita te osobe.³⁰

14. Optužba ističe da Žalbeno vijeće u Presudi o navodima protiv Milana Vujina jeste, doduše, zaključilo, između ostalog, da je Vujin "djelovao protiv interesa svog klijenta", ali da se taj zaključak odnosi samo na radnje u vezi sa osudom zbog nepoštivanja suda i da se stoga ne može generalizovati u tolikoj mjeri da se zaključi kako je Vujin djelovao protiv interesa svog klijenta.³¹

15. Optužba tvrdi da nijedna od navodnih novih činjenica ne bi mogla odigrati odlučujuću ulogu prilikom donošenja sudske odluke. Kad je o Radiću riječ, optužba smatra Tadića, s obzirom na to da je on uzeo Radićevu prvu izjavu, saučesnikom tog pokudnog čina koji ne može sada tvrditi da to predstavlja novu, njemu nepoznatu činjenicu. Optužba dodaje da je 15. oktobra 1998. u Odluci po Zahtjevu podnesenom u skladu sa pravilom 115 Pravilnika (dalje u tekstu: odluka po pravilu 115), Žalbeno vijeće odbacilo Radićeve izjave navodeći da je taj svjedok bio na raspolaganju u vrijeme prvostepenog postupka. Na ove izjave dakle, s obzirom na to da nisu bile uvrštene u dosje ni u prvostepenom ni u žalbenom postupku, ne mogu se pozivati ni Žalbeno vijeće ni odbrana u okviru razmatranja zahtjeva za reviziju.³² Optužba pored toga spominje da, čak i da je Radićeva izjava krivotvorena, to nema nikavog uticaja na to da li je zadovoljen uslov iz pravila 115, tj. da Tadić može tražiti izvođenje dodatnih dokaza jedino ako oni nisu bili dostupni na suđenju. Na koncu, optužba ističe da se za ove konkretnе radnje ne može reći da su bile protivne Tadićevim interesima, pošto je Žalbeno vijeće zaključilo da je Vujin falsifikovao datum prve izjave kako bi ona mogla biti uzeta u obzir kao dodatni dokaz u okviru žalbenog postupka u predmetu Tadić.³³

16. Prema mišljenju optužbe, odbrana nije dokazala na koji je to način lažna verzija činjenica koju je Vujin predočio u prilog Zahtjevu na osnovu pravila 115 Pravilnika kako bi se

³⁰ *Id.*, par. 26.

³¹ *Id.*, par. 29.

³² *Id.*, par. 38.

³³ *Id.*, par. 40.

utvrdila odgovornost Gorana Borovnice za ubistvo dva policajca, odigrala odlučujuću ulogu pri donošenju odluke Žalbenog vijeća kojim se potvrđuje zaključak pretresnog vijeća da je Tadić ubio dva policajca. Optužba posebno podsjeća na to da je tokom suđenja svjedok W izjavio da ih je ubio Borovnica, a ne Tadić. Tokom postupka o navodima o nepoštivanju suda, jedan je svjedok ipak tvrdio da je za vrijeme pripreme žalbenog postupka svjedok W izjavio Vujinu da je tokom suđenja lažno identifikovao Borovnicu, pošto je dvojicu policajaca ubio Momčilo Radanović zvani Ciga.³⁴ S tim u vezi optužba ističe da je Žalbeno vijeće odbacilo zahtjev, koji su prije žalbenog pretresa podnijeli branioci tražioca Clegg i Livingston, da se pozove svjedok W da potvrdi kako je lažno svjedočio u prvostepenom postupku.³⁵ Optužba je mišljenja da odbacivanje tog svjedočenja pobija argument da je taj elemenat mogao imati odlučujuću ulogu u donošenju odluke Žalbenog vijeća.³⁶

17. Kad je riječ o tome da je Vujin manipulisao svjedocima A i B, optužba smatra da ta činjenica nije mogla igrati odlučujuću ulogu u donošenju odluke Žalbenog vijeća kojom potvrđuje zaključke Pretresnog vijeća o događajima u Omarskoj. Optužba podsjeća da se, prema Presudi o navodima protiv Milana Vujina, smatra dokazanim da je Vujin svjedocima A i B naložio da ne navode imena. U presudi po žalbi se insistira međutim na tome da je Vujin također nastojao da se prihvate slične izjave o postojanju Tadićevog dvojnika po imenu Daničić, i da je te izjave Žalbeno vijeće odbacilo. Uzevši tu činjenicu u obzir, optužba smatra da je malo vjerovatno da bi Žalbeno vijeće, čak i da su svjedoci A i B izjavili da je zločin izvršio Daničić a ne Tadić, uticalo na promjenu odluke da te izjave odbaci.³⁷

18. Na kraju, u vezi sa činjenicom da je Vujin dao Drljači spisak svjedoka odbrane, onemogućivši tako ispitivanje tih osoba, optužba misli da odbrana uopšte nije obrazložila na koji način je to moglo uticati na odluku. Naime, prema optužbi, čak i da je Žalbeno vijeće bilo u toku ovih radnji, "u ovoj fazi postupka jedini mogući pravni lijek za tražioca bio je da prikupi izjave i da nastoji da se one uvrste u spis na osnovu pravila 115 Pravilnika, navodeći da te izjave nisu bile dostupne zbog Vujinovog neprofesionalnog ponašanja."³⁸ Optužba zaključuje

³⁴ Id., par. 48.

³⁵ "Zahtjev (3) za prihvatanje dodatnih dokaza u žalbenom postupku na osnovu pravila 115 Pravilnika o postupku i dokazima", 19. april 1999. Žalbeno vijeće je odbacilo ovaj zahtjev usmeno saopštenom odlukom od 19. aprila 1999; (transkript, str. 20).

³⁶ Odgovor, par. 55.

³⁷ Id., par. 63 do 65.

³⁸ Id., par. 70.

da ta tobože “nova činjenica”, posmatrana izdvojeno, nije mogla ni na koji način uticati na odluku da se potvrdi osuđujuća presuda.³⁹

III. Mjerodavno pravo

19. U članu 26 Statuta Međunarodnog suda u kojem je riječ o postupku preispitivanja, stoji sljedeće:

Kad se otkrije nova činjenica koja nije bila poznata u vrijeme postupka pred pretresnim vijećima ili žalbenim vijećem, a koja je mogla biti odlučujući faktor prilikom donošenja odluke, osuđenik ili tužilac mogu Međunarodnom sudu podnijeti zahtjev za reviziju presude.

U pravilu 119 Pravilnika, koje se bavi zahtjevima za reviziju, stoji sljedeće:

U slučaju da se otkrije nova činjenica koja nije bila poznata strani koja podnosi zahtjev u vrijeme postupka pred pretresnim vijećem ili Žalbenim vijećem, i koja ni uz dužnu revnost nije mogla biti otkrivena, odbrana ili, unutar roka od godinu dana nakon izricanja pravomoćne presude, tužilac, mogu tom vijeću podnijeti zahtjev za reviziju presude. Ako u trenutku podnošenja zahtjeva za reviziju neki od sudija iz prvog sastava vijeća nisu više sudije Međunarodnog suda, predsjednik će na njihovo mjesto imenovati drugog sudije ili sudije.

Pored toga, u pravilu 120 Pravilnika stoji sljedeće:

Ako se većina sudija vijeća konstituisanog po pravilu 119 slaže da je nova činjenica, da je bila dokazana, mogla biti odlučujući faktor prilikom donošenja odluke, vijeće će preispitati presudu i, nakon što sasluša strane, izreći novu presudu.

20. Kao što je istaklo Žalbeno vijeće MKSR-a u predmetu *Barayagwiza*⁴⁰ i Žalbeno vijeće MKSJ-a u predmetima *Delić*⁴¹ i *Jelisić*,⁴² zajednički učinak ovih odredaba Statuta i Pravilnika jeste taj da, ukoliko zainteresovana strana želi da se predmet preispita, mora prethodno zadovoljiti četiri uslova:

³⁹ *Id.*, par. 72.

⁴⁰ *Tužilac protiv Barayagwize*, predmet br. ICTR-97-19-AR72, “Presuda (Zahtjev tužioca za reviziju ili preispitivanje)”, 31. mart 2000., par. 41.

⁴¹ *Tužilac protiv Hazima Delića*, predmet br. IT-96-21-R-R119, “Odluka po zahtjevu za preispitivanje”, 25. april 2002., str. 5.

1. mora biti otkrivena nova činjenica,
2. zainteresovana strana nije smjela znati za tu činjenicu u prvobitnom postupku,
3. nepoznavanje te nove činjenice ne smije biti posljedica manjka revnosti zainteresovane strane
4. nova činjenica je mogla biti od ključnog značaja u donošenju prvobitne odluke.

IV. Razmatranje

i) Uvodne napomene

21. Odbrana traži reviziju predmeta Tadić u cijelosti, posebno presuda u prvostepenom i žalbenom postupku. U tu svrhu je podnijela Zahtjev za reviziju predsjedniku Suda kako bi ovaj, pošto nije bilo moguće ponovo konstituisati vijeća koja su rješavala u ovom predmetu, mogao sastaviti vijeća *ad hoc*.⁴³ Optužba, s druge strane, smatra da je, s obzirom na to da pravilo 119 Pravilnika predviđa samo reviziju pravomoćne presude, preispitivanju moguće podvrgnuti jedino presudu Žalbenog vijeća.⁴⁴ U vezi sa ovim argumentima, Žalbeno vijeće se smatra pozvanim da ponudi određena objašnjenja.

22. Prema pravilu 119 Pravilnika, a to proizilazi i iz presude u predmetu *Barayagwiza*,⁴⁵ zahtjev za reviziju treba predati pravosudnom organu koji je donio pravomoćnu presudu. To može biti ili pretresno vijeće (ukoliko strane nisu ustale žalbom), ili Žalbeno vijeće (ukoliko je uložena žalba na presudu u prvostepenom postupku). U drugom slučaju, Žalbeno vijeće je to koje je pozvano da odluci, kao što to čini prema pravilu 122 kada je na presudu koja se treba preispitati uložena žalba, da li po zahtjevu za reviziju može rješavati ono samo ili predmet treba predati pretresnom vijeću u starom sastavu (koliko je to moguće) ili, ako to nije moguće, u novom sastavu.

23. Odsustvo jednog ili više sudija vijeća koje je donijelo pravomoćnu presudu ne poništava nadležnost ovog organa da rješava po zahtjevu za reviziju. Stoga, čak i kad su odsutne sudije pretresnog ili Žalbenog vijeća koje su donijele pravomoćnu presudu, zahtjev za reviziju ipak treba podnijeti jednom od ta dva tijela, a ne predsjedniku. Kada je zahtjev za reviziju podnesen

⁴² *Tužilac protiv Gorana Jelisića*, predmet br. IT-95-10-R, "Odluka po zahtjevu za preispitivanje", 2. maj 2002., str. 3.

⁴³ Zahtjev za preispitivanje, par. 2.

⁴⁴ Odgovor, par. 14.

⁴⁵ Vidi *supra* fusnotu 40, par. 49.

nadležnom organu, predsjednik imenuje sudije koje će o tom predmetu rješavati, kao kad su u pitanju interlokutorne žalbe ili materijalne žalbe. Pošto treba imenovati one sudije koji već poznaju predmetne činjenice, predsjednik uglavnom određuje one sudije koji su već zasjedali u tom predmetu. Kao što stoji u pravilu 119 Pravilnika, ako te sudije više nisu sudije Međunarodnog suda ili su iz nekog drugog razloga spriječeni da rješavaju po zahtjevu za reviziju, predsjednik imenuje na njihovo mjesto drugog sudiju ili sudije.

24. U nalogu kojim povjerava zahtjev za reviziju kolegiju od pet sudija Žalbenog vijeća, predsjednik je naglasio da samo pravomoćna presuda može biti predmet postupka preispitivanja.⁴⁶ Pravosnažnost je preduslov za održavanje ovog postupka.⁴⁷ Razlog tome je što je revizija vanredan pravni lijek koji ima za cilj da se optuženom ili optužbi omogući revizija predmeta u izvanrednim okolnostima, čak i po isteku nekoliko godina. Naime, Pravilnik ne predviđa rok u kome bi optuženi morao predati zahtjev, a za optužbu predviđa rok od godinu dana po izricanju pravomoćne presude.

25. Da bi vijeće pristupilo preispitivanju presude, već smo rekli da prvo mora biti uvjereni da su zadovoljena sva četiri uslova predviđena pravilom 119 Pravilnika. Prvi uslov zahtjeva da zainteresovana strana dokaže da postoji nova činjenica. Kao što je potvrđeno u predmetu *Jelisić*,⁴⁸ pod novom činjenicom se podrazumijeva nova informacija "dokaznog karaktera o činjenici koja nije bila razmatrana u prvostepenom odnosno drugostepenom postupku". To da o novoj činjenici nije bilo riječi tokom suđenja znači da ona ne smije biti među onim elementima koje je tijelo koje je donijelo odluku uzelo u obzir prilikom donošenja presude. S tim u vezi, u predmetu *Delić*⁴⁹ je naznačeno da je od malog značaja da li se nova činjenica pojavila prije ili za vrijeme prvobitnog postupka. Ono što je međutim važno jeste da li su za nju znali tijelo koje je donijelo odluku i zainteresovana strana.

26. Imajući u vidu drugi i treći uslov postavljen u pravilu 119 Pravilnika, Žalbeno vijeće naglašava da je Žalbeno vijeće MKSR-a u predmetu *Barayagwiza* prihvatiло da mogu postojati nove činjenice za koje je, iako nisu bile poznate Žalbenom vijeću u trenutku kada je donijelo presudu, znala zainteresovana strana ili je mogla za njih znati da je pokazala dužnu revnost.

⁴⁶ *Tužilac protiv Duška Tadića*, predmet br. IT-94-1-R, "Nalog predsjednika o imenovanju sudija u kolegiju žalbenog vijeća", 5. oktobar 2001., str.2.

⁴⁷ *Tužilac protiv Laurent Semanza*, predmet br. ICTR-97-20-A, "Presuda po žalbi (Zahtjev za preispitivanje odluke Žalbenog vijeća donesene 31. maja 2000., str. 2.

⁴⁸ Vidi *supra*, fusnotu 42, str. 3.

⁴⁹ Vidi *supra*, fusnotu 41, str. 5.

Zato je bilo mišljenja da se "u sasvim izuzetnim okolnostima ovog predmeta i ukoliko postoji mogućnost neostvarenja pravde", drugi i treći od četiri uslova postavljena u pravilu 119 Pravilnika ne moraju smatrati obavezujućim.⁵⁰ U predmetu *Barayagwiza* je dakle zaključeno da vijeće može, kad želi spriječiti neostvarenje pravde, odobriti zahtjev za reviziju navodeći kao razlog jedino postojanje nove činjenice koja je mogla odigrati odlučujuću ulogu prilikom donošenja prvobitne odluke. Međutim, da citiramo Žalbeno vijeće MKSR-a, okolnosti moraju biti "sasvim izuzetne" kako bi se prihvatio da ova dva uslova nemaju obavezujući karakter. U predmetu *Delić*, Žalbeno vijeće je iznijelo sljedeću opasku: "Vijeće optuženog neće smatrati odgovornim za postupke branioca samo onda kada je donesena odluka, u kontekstu predmeta, bila takva da je uslijed nje pravda ostala nezadovoljena".⁵¹ Pored toga, vijeće je primijetilo da "ako okrivljeni sugeriše da dokaz nije bio predočen sudu zbog nedostatka dužne revnosti njegovog advokata, on mora pokazati da bi isključenjem tog dokaza pravda ostala nezadovoljena".⁵²

27. Iz ove prakse proizilazi da Žalbeno vijeće može, od onog trenutka kada mu je predočena nova činjenica koja može promijeniti pravomoćnu odluku, a da bi spriječilo da dođe do neostvarenja pravde, donijeti odluku da interveniše i odmjeri je li ta činjenica mogla odigrati ključnu ulogu, čak i ako se drugi i treći uslov navedeni u pravilu 119 nisu formalno stekli.

28. Imajući u vidu sve gorerečeno, Žalbeno vijeće će sada analizirati argumente strane.

ii) Analiza

29. Odbrana ističe da neki od zaključaka Žalbenog vijeća iz Presude o navodima protiv Milana Vujina predstavljaju nove činjenice u smislu pravila 119 Pravilnika te da je time opravdan zahtjev za reviziju cijelog predmeta tražioca. Imajući to u vidu, Vijeće prvo treba da odluči da li te navodne nove činjenice zadovoljavaju uslove postavljene u pravilu 119 Pravilnika. Stoga će te činjenice razmotriti ponaosob.

⁵⁰ Vidi *supra*, fusnotu 40, par. 65.

⁵¹ Vidi *supra*, fusnotu 41, par. 15.

⁵² *Id.*, par.15.

- a) **Vujin je svjesno Žalbenom vijeću predočio u prilog Zahtjevu na osnovu pravila 115 Pravilnika lažnu verziju činjenica a u funkciji težine koja će se pripisati izjavama Mlađe Radića⁵³**

30. Ovaj zaključak se nalazi u Presudi o navodima protiv Milana Vujina donesenoj 31. januara 2000. Pravomoćna presuda je međutim donesena 15. jula 1999. Dakle, iako su četiri od pet sudija koji su donijeli pravomoćnu presudu donijeli i Presudu o navodima protiv Milana Vujina, oni nisu mogli znati 1999. za zaključke koji stoje u ovoj potonjoj. Nije se moglo ni očekivati da sudije, prilikom donošenja presude po meritumu u žalbenom postupku u predmetu Tadić, uzmu u obzir činjenice koje su postepeno izlazile na vidjelo tokom postupka o nepoštivanju suda, čime bi prekršili principe sudske etike.

31. Iz tih razloga, Žalbeno vijeće se slaže sa odbranom – a to priznaje i optužba – da gorepomenuti zaključak Žalbenog vijeća treba smatrati novom činjenicom u smislu pravila 119. Dakle, Žalbeno vijeće mora odgovoriti na pitanje da li ta nova činjenica zadovoljava kriterije postavljene pravilom 119 Pravilnika.

32. Odmah na početku Žalbeno vijeće želi naglasiti da Radić nije svjedočio tokom suđenja nego da je Vujin dvije njegove izjave predočio u okviru Zahtjeva zasnovanog na pravilu 115 Pravilnika i to u prilog tvrdnji da tražilac Tadić nije nikad bio u logoru Omarska i da je moguće da postoji njegov dvojnik. U Presudi po navodima protiv Milana Vujina Žalbeno vijeće konstataže da, suprotno onome što se tvrdi u Zahtjevu na osnovu pravila 115, prva Radićeva izjava nije data Vujinu 10. marta 1998. u Prijedoru, nego pred tražiocem Tadićem u pritvorskoj jedinici Ujedinjenih nacija, gdje je Radić bio pritvoren nakon što je uhapšen. Nadalje, Žalbeno vijeće zaključuje da je tražilac svjedočio kako mu je Vujin rekao da upiše na izjavi datum 10. marta 1998. i da napomene da je izjava data lično tražiocu u Prijedoru.⁵⁴ Za Žalbeno vijeće ove činjenice ukazuju na to da je u vrijeme kada je bio u toku žalbeni postupak tražilac znao da je prva Radićeva izjava lažna, pošto je, kako to ističe optužba, i sam tome doprinio. Isti zaključak se nameće kada je u pitanju i druga Radićeva izjava, u kojoj on potvrđuje istinitost svoje prve izjave, mada je bio svjestan da su i Vujin i, kao što je već rečeno, sam tražilac, znali za lažni karakter prve izjave. Tražilac je iz te činjenice mogao zaključiti da je Vujinova verzija o Radićevim izjavama lažna. Iz tih razloga, Žalbeno vijeće zaključuje da se ovaj dio zaključka iz

⁵³ Presuda o navodima protiv Milana Vujina, par. 131 do 134.

⁵⁴ Presuda o navodima protiv Milana Vujina, par. 44.

Presude po navodima protiv Milana Vujina ne može smatrati "novom činjenicom za koju zainteresovana strana nije znala" ili koja nije mogla biti otkrivena da je ova strana pokazala dužnu revnost u smislu pravila 119 Pravilnika.

33. Primjenjujući gorenavedene kriterije Žalbeno vijeće se ipak zapitalo da li je nova činjenica mogla biti ključni element prilikom donošenja odluke. Žalbeno vijeće primjećuje da zaključak u kojem stoji da je sudijama predočena lažna verzija Radićevih izjava (isprva podastrta u prilog tvrdnji da Tadić nikada nije bi u Omarskoj i da je imao dvojnika) bespredmetan za tražioca, ukoliko je njegov cilj bio da tako poništi izjavu o krivici u pogledu logora Omarska. Prvo, te dvije izjave nisu bile među dokaznim predmetima na osnovu kojih je Žalbeno vijeće proglašilo tražioca krivim. Drugo, malo je vjerovatno da bi vijeće, da je znalo za lažni karakter verzije činjenica koju je prethodno Vujin predočio, smatralo to elementom u korist tražioca. Imajući sve gorepomenuto u vidu, Žalbeno vijeće zaključuje da nova činjenica nije mogla biti odlučujući faktor prilikom donošenja odluke u smislu pravila 120 Pravilnika.

b) Vujin je, u Zahtjevu na osnovu pravila 115 Pravilnika, svjesno predočio Žalbenom vijeću lažnu verziju činjenica u pogledu odgovornosti Gorana Borovnice za ubistvo dvojice policajaca Muslimana za koje je bio optužen Tadić.⁵⁵

34. Pravni dokaz Vujinovog nedoličnog postupanja u pogledu odgovornosti Gorana Borovnice za ubistvo dvojice policajaca Muslimana proizilazi jedino iz Presude o navodima protiv Milana Vujina. Rukovodeći se istom logikom kao i u prethodnoj tački, Žalbeno vijeće smatra da gorenavedeni zaključak, koji je proistekao iz Presude o navodima protiv Milana Vujina, predstavlja novu činjenicu u smislu pravila 119 Pravilnika.

35. U pogledu pitanja da li je zainteresovana strana bila upoznata s tom činjenicom, Žalbeno vijeće ističe da je ono u Presudi o navodima protiv Milana Vujina zaključilo da je Vujin tada znao da je svjedok W tvrdio da je njegovo svjedočenje na suđenju, u kojem je Borovnicu označio kao ubicu dvojice policajaca, bilo lažno, i da je zapravo tu dvojicu policajaca ubio Momčilo Radanović ("Ciga") (navodno Tadićev dvojnik).⁵⁶ Iako se ne može isključiti mogućnost da je Vujin obavijestio tražioca da je svjedok W lažno svjedočio, nema nikakvih dokaza u prilog ovoj prepostavci, te je stoga malo vjerovatno da je tražilac bio s time

⁵⁵ Id., par. 160.

⁵⁶ Presuda o nepoštivanju suda, par. 46.

Predmet br. IT-94-1-R

30. juli 2002.

upoznat. Isto tako je nevjerojatno da je pokazujući dužnu revnost mogao za to saznati iz pritvora u Hagu, daleko od mjesta gdje je Vujin vodio svoju "istragu".

36. Kad je riječ o svjedoku D, kobraniocu tražioca, Žalbeno vijeće ističe da je u Presudi o navodima protiv Milana Vujina zaključilo da je "branilac [Vujin] priznao da je došlo do nesuglasica sa svjedokom D nakon što je odlučio da predoči ovu verziju [svjedočenje svjedoka W]". Prema tome, iako je svjedok D mogao znati za Vujinovo nedolično ponašanje, izgleda da nije pokušao da ublaži njegove štetne posljedice dovodeći u pitanje uključivanje izjave svjedoka W u Zahtjev na osnovu pravila 115. Takođe, treba istaći da je upravo svjedok D, upozorivši Sekretariat na Vujinovo nedolično ponašanje, potakao donošenje odluke o njegovom opozivu kao glavnog advokata tražioca, koju je Sekretariat donio 19. novembra 1998.⁵⁷ Prema tome, Žalbeno vijeće zaključuje da je svjedok D u ovom slučaju postupio s dužnom revnošću. S obzirom na ovo, iako drugi kriterij naveden u pravilu 119 Pravilnika ne može biti formalno zadovoljen, Žalbeno vijeće smatra da bi, u pogledu svjedoka D, bilo nepravedno kruto ga tumačiti. Prema tome, s obzirom da je svjedok D pokazao dužnu revnost, Žalbeno vijeće će razmotriti da li je zadovoljen četvrti kriterij naveden u pravilu 120 Pravilnika.

37. Da bi se utvrdilo da li je nova činjenica mogla biti odlučujući elemenat ili ne, Žalbeno vijeće treba najprije razmotriti analizu na osnovu koje je Pretresno vijeće donijelo zaključak u pogledu odgovornosti za ubistvo dvojice policajaca. Kao što je rezimirano u paragrafu 33 Presude o navodima protiv Milana Vujina, Žalbeno vijeće je donijelo sljedeći zaključak:

Dokaz o Tadićevom učestvovanju zasniva se na riječima samo jednog svjedoka, izvjesnog Nihada Seferovića, iako čvrsta svjedočenja ukazuju da se Tadić nalazio u datom sektoru tokom tog perioda. Tadić je u toku suđenja ukazao na to da nije bio u Kozarcu od 24. do 27. maja 1992., a neki svjedoci koji su se u tom periodu tu nalazili posvjedočili su da ga nisu vidjeli. S druge strane, dovedena je u pitanje Seferovićeva vizuelna percepcija događaja koji su se desili na groblju. Pretresno vijeće je, izvan svake razumne sumnje, zaključilo da je Tadić ubio dvojicu policajaca ispred srpske pravoslavne crkve.⁵⁸

38. Dakle, pretresno vijeće je zaključak o Tadićevoj krivici u slučaju ubistva dvojice policajaca zasnovalo na izjavi jednog svjedoka, tj. Seferovića. Vijeće je Tadića proglašilo

⁵⁷ Tužilac protiv Duška Tadića, predmet br. IT-94-1-A, Odluka zamjenika sekretara o dodjeli branionca i opozivu glavnog branionca optuženog, 19. Novembar 1998.

krivim i za brojna druga krivična djela, na kojima je, pored zaključka koji se odnosi na dvojicu policajaca, zasnovalo svoju osuđujuću presudu po tački 1 optužnice (progoni kao zločin protiv čovječnosti).

39. Konkretno, Pretresno vijeće je saslušalo iskaz svjedoka W koji je izjavio da je od 26. do 28. maja bio u Kozarcu i da ni u jednom trenutku nije vidio Tadića. Pretresno vijeće je takođe konstatovalo da je, prilikom unakrsnog ispitivanja, svjedok W dodao da se nalazio u sjevernom dijelu Kozarca.⁵⁹ Ipak, Pretresno vijeće u presudi nije dalo veliki značaj izjavi svjedoka W u vezi s Borovnicom. Seferovićevu svjedočenje je, naime, bilo za Vijeće dovoljno uvjerljivo. Nevjerovatno je, u slučaju da je Pretresno vijeće znalo da je tvrdnja svjedoka W koja se odnosila na Borovnicu lažna, da bi taj elemenat bio odlučujući prilikom donošenja presude. Naime, teško je zamisliti da je taj elemenat mogao igrati neku ulogu prilikom donošenja zaključka Pretresnog vijeća da je Tadić počinio ubistvo dvojice policajaca i, što je još važnije, prilikom donošenja odluke o proglašenju Tadića krivim po tački 1 optužnice (progoni kao zločin protiv čovječnosti). Žalbeno vijeće potvrđuje ovo stanovište i zaključuje da Tadić nije dokazao da je pouzdanost Seferovića kao svjedoka sumnjiva, niti da je njegovo svjedočenje inherentno neuvjerljivo. Pored toga, Žalbeno vijeće je ukazalo na sljedeće:

Budući da žalilac nije pokazao da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je prilikom utvrđivanja činjeničnog stanja zaključilo da je žalilac ubio dva pomenuta čovjeka oslonivši se na iskaz gospodina Seferovića, Žalbeno vijeće ne vidi razlog da poništi taj nalaz.⁶⁰

Uzimajući u obzir ove elemente, Žalbeno vijeće je zaključilo da Pretresno vijeće nije pogriješilo zasnivajući svoju odluku na nepotkrijepljenom svjedočenju Seferovića.

40. Imajući u vidu ove elemente, Žalbeno vijeće smatra da zaključak, sadržan u Presudi o navodima protiv Milana Vujina, koji se odnosi na lažnu činjeničnu verziju svjedoka W, a u vezi s odgovornošću Borovnice, ne može igrati nikakvu ulogu u donošenju odluke o proglašenju Tadića krivim za ubistvo dvojice policajaca. Tim više što je kredibilitet svjedoka W diskutabilan s obzirom da je pred Žalbenim vijećem izjavio da je svjesno lažno svjedočio u toku prvostepenog sudskog postupka.

⁵⁸ Presuda o navodima protiv Milana Vujina, par. 33.

⁵⁹ Presuda pretresnog vijeća, par. 395.

⁶⁰ Presuda po žalbi, par. 67.

41. U vezi sa zaključkom sadržanim u Presudi o navodima protiv Milana Vujina odbrana je u svojoj replici ukazala na to da, uzimajući u obzir Presudu u predmetu Kupreškić, Žalbeno vijeće nije imalo pravo da proglaši Tadića krivim za ubistvo dvojice policajaca jer u optužnici nedostaju činjenice koje potkrepljuju navode koji se tražiocu stavljuju na teret. Žalbeno vijeće smatra, kao što je rečeno u predmetu Jelisić, da se razvoj sudske prakse ne može smatrati novom činjenicom u smislu pravila 119 Pravilnika,⁶¹ s obzirom da izraz "nova činjenica" u suštini upućuje više na elemente dokazne prirode nego na pravne zaključke proistekle iz drugih predmeta. Argument se iz tih razloga odbacuje.

- c) **Vujin je manipulisao svjedocima A i B nastojeći spriječiti da u svojim izjavama otkriju identitet osoba koje bi mogle biti odgovorne za zločine za koje je Tadić proglašen krivim.⁶²**

42. Iz prethodno iznijetih razloga, Žalbeno vijeće smatra da gorenavedeni zaključak iz Presude o navodima protiv Milana Vujina, predstavlja novu činjenicu.

43. U toj odluci Žalbeno vijeće je zaključilo da je Vujin dao upute svjedocima A i B da ne otkrivaju imena.⁶³ Ipak, kada se radi o svjedoku A, Žalbeno vijeće je, u Presudi o navodima protiv Milana Vujina, zaključilo da je svjedok A već u aprilu 1998. rekao svjedoku D (Tadićev kobranilac) za neprimjerno ponašanje Vujina prilikom ispitivanja potencijalnih svjedoka u martu 1998.. Odbrana je dakle bila upoznata s njegovim ponašanjem već u aprilu 1998. Drugi kriterij naveden u pravilu 119 Pravilnika, dakle, nije zadovoljen.

44. Ipak, Žalbeno vijeće napominje da je svjedok D obavijestio Sekretariat o neprimjerenom Vujinovom ponašanju u pogledu događaja u policijskoj stanici u Prijedoru u aprilu 1998., što je dovelo do odluke Sekretarijata da zamijeni Vujina kao Tadićevog advokata. Imajući u vidu ove posebne okolnosti, Žalbeno vijeće smatra da u ovom slučaju, da bi se zadovoljio zahtjev pravičnosti, treba biti fleksibilan u tumačenju drugog i trećeg kriterija navedenih u pravilu 119 Pravilnika. S obzirom na ovo, Žalbeno vijeće će nastojati da utvrdi da li nova činjenica u pogledu svjedoka A predstavlja odlučujući elemenat. Žalbeno vijeće će odgovor na ovo pitanje dati zajedno s odgovorom na pitanje koje se odnosi na svjedoka B.

⁶¹ Vidi *supra* fusnotu 42, str. 2

⁶² Presuda o navodima protiv Milana Vujina, par. 160.

45. Kada je u pitanju svjedok B, Žalbeno vijeće nije dobilo nijedan dokazni predmet koji bi navodio na pomisao da je tražilac ili svjedok D znao ili mogao sa sigurnošću znati da je Vujin manipulisao svjedokom B. Zbog toga Žalbeno vijeće zaključuje da su, u ovom slučaju, zadovoljeni drugi i treći kriterij navedeni u pravilu 119 Pravilnika.

46. Što se tiče uticaja koji je Vujinovo neprimjereno ponašanje prema svjedocima A i B imalo na konačnu presudu, odbrana, čini se, smatra da su svjedoci A i B, da Vujin nije njima manipulisao, mogli označiti nekog drugog, npr. Daničića, kao počinjoca zločina u Omarskoj, i tako osloboditi Tadića krivice.

47. Po ovoj tački, Žalbeno vijeće konstatuje, kao što je to istakla optužba, da Vujinov zahtjev za prihvatanje dodatnih dokaznih predmeta u žalbenom postupku sadrži spisak brojnih svjedoka koji su mogli svjedočiti o postojanju Tadićevog dvojnika Daničića.⁶⁴ Ipak, Žalbeno vijeće, u svojoj Odluci po pravilu 115 (koja je donijeta gotovo godinu dana prije pravomoćne presude po žalbi), nije prihvatile nijednu od tih izjava kao dokazni predmet. Tako je pitanje Tadićevog dvojnika i, dakle, mogućnost da je Daničić počinio neke od zločina za koje je Tadić proglašen krivim, jasno postavljeno pred Žalbeno vijeće, koje ga nije smatralo odlučujućim elementom koji opravdava prihvatanje novih dokaznih predmeta. Prema tome, čak i da su svjedoci A i B označili Daničića kao počinjoca zločina, sasvim je logično da bi Žalbeno vijeće, koje je u svojoj Odluci zasnovanoj na pravilu 115 Pravilnika već odbacilo izjave drugih svjedoka u tom smislu, odbacilo i izjave svjedoka A i B. Iz tih razloga, Žalbeno vijeće zaključuje da se ova činjenica ne može smatrati odlučujućim elementom u smislu pravila 120 Pravilnika.

d) **Vujin je svjesno djelovao protiv Tadićevih interesa kada je Drljači, šefu policije u Prijedoru, predao spisak svjedoka odbrane, onemogućivši tako odbrani da ispita ove osobe.⁶⁵**

48. Kao u prethodnoj tački, Žalbeno vijeće prihvata argument odbrane, prema kojem ovaj elemenat predstavlja novu činjenicu u smislu pravila 119 Pravilnika.

⁶³ Id., par. 160.

⁶⁴ Tužilac protiv Duška Tadića, Zahtjev žalioca za prihvatanje dodatnih dokaza u žalbenom postupku prema pravilu 115 Pravilnika, 2. februar 1998.

⁶⁵ Presuda o navodima protiv Milana Vujina, par. 95 do 101.

49. U Presudi o navodima protiv Milana Vujina, Žalbeno vijeće je, na osnovu svjedočenja Michaïla Vladimiroffa, zaključilo da je on, prilikom jednog razgovora u policijskoj stanici u Prijedoru, od Drljače saznao da mu je Vujin dao spisak svjedoka, i da se Drljača držao očigledno neprijateljski (jasno davši do znanja Michaïlu Vladimiroffu da nema pravo da prekapa po prošlosti).⁶⁶ Štaviše, prema bilješkama koje je Tadić unio u svoj dnevnik u januaru i februaru 1996., a koje su uložene u spis i koje potkrepljuju svjedočenje Michaïla Vladimiroffa, Tadić je znao da je Vujin Drljači dao spisak. Izgleda, dakle, da je zainteresovana strana bila upoznata s novom činjenicom za vrijeme prvostepenog postupka. Međutim, treba istaći, kao što je naglasio Michaël Vladimiroff u svom svjedočenju tokom postupka vezanog za nepoštivanje suda, da je, kad je saznao za Vujinovo neprimjereno ponašanje, uspio da uvjeri Tadića da će biti bolje branjen bez Vujina. Žalbeno vijeće smatra da treba nastojati utvrditi da li je ta nova činjenica bila odlučujuća.

50. U tom pogledu, Žalbeno vijeće konstatuje da odbrana nije predočila nijedan konkretni argument zašto bi ta nova činjenica uticala na osuđujuću presudu izrečenu protiv Tadića. Odbrana nije dokazala ni zašto je bilo nemoguće popraviti tu početnu nepoželjnu situaciju tokom prvostepenog i žalbenog postupka. S obzirom da je odbrana zaista imala priliku da sprovede dopunsku istragu koja joj je omogućila da zatraži prihvatanje novih dokaza u žalbenom postupku, Žalbeno vijeće smatra da je negativni uticaj nove činjenice na pravičnost postupka bio neutralisan na odgovarajući način, kako tokom prvostepenog, tako i tokom žalbenog postupka. Imajući to u vidu, Žalbeno vijeće smatra da nije pokazano da je nova činjenica bila odlučujuća u smislu pravila 120 Pravilnika.

e) Pripremajući svoju odbranu u postupku u vezi sa navodima o nepoštivanju suda, Vujin je svjesno stupio u kontakt s određenim osobama, kršeći tako zabranu iz Naloga o rasporedu od 10. februara 1999.⁶⁷

51. Dana 10. februara 1999. Žalbeno vijeće je izdalo nalog o rasporedu kojim je započeo postupak protiv Vujina u vezi s navodima o nepoštivanju suda. Ovaj nalog je Vujinu naročito zabranjivao da stupi u kontakt s nekim svjedocima. Ipak, Vujin je to učinio i Žalbeno vijeće je, u svojoj Presudi po navodima protiv Milana Vujina, zaključilo da stupanje u kontakt s dvojicom svjedoka (Simo Kević i GY), "predstavlja arogantan čin kojim se namjerno

⁶⁶ *Id.*, par. 96.

⁶⁷ Presuda o navodima protiv Milana Vujina, par. 125 do 128.

zanemarila zabrana iz Naloga o rasporedu.⁶⁸ U skladu sa do sada usvojenim pristupom, Žalbeno vijeće smatra da se radi o novoj činjenici u smislu pravila 119 Pravilnika.

52. Žalbeno vijeće konstatiše da ništa ne navodi na pretpostavku da su tražilac i odbrana znali za tu činjenicu, niti da su čak i uz dužnu revnost mogli znati za nju. Naime, Sekretarijat je tada već bio opozvao Vujina (19. novembar 1998.) kao branioca tražioca i prema tome nije uopšte vjerovatno je da je Vujin stupio u kontakt s tražiocem ili s njegovim novim braniocem da bi ih obavijestio o svojim aktivnostima.

53. U pogledu pitanja da li je nova činjenica odlučujuća, Žalbeno vijeće konstatiše da Žalbeno vijeće u Presudi po navodima protiv Milana Vujina nije donijelo nikakav zaključak o Simi Keviću⁶⁹ (čije je svjedočenje već podneseno Žalbenom vijeću, ali je odbijeno u Odluci u skladu sa pravilom 115). Osim toga, Žalbeno vijeće je, u Presudi po navodima protiv Milana Vujina, zaključilo da su postojale razumne sumnje u vezi s pitanjem da li je Vujin postupao s očiglednom namjerom da spriječi svjedoka GY da svjedoči.⁷⁰ S obzirom na to, Vujinovo ponašanje u odnosu na ova dva svjedoka nije moglo uticati na konačnu odluku Žalbenog vijeća.

f) Opšti zaključak da je Vujin postupao "ne samo u cilju namjernog ometanja provođenja pravde, nego i protiv Tadićevih interesa."⁷¹

54. Žalbeno vijeće ističe da je, u Presudi o navodima protiv Milana Vujina, Žalbeno vijeće izjavilo da je "u datom slučaju, [Vujin] postupao protiv interesa svog klijenta".⁷² Žalbeno vijeće insistira na činjenici da se ta konstatacija odnosi samo na slučajeve nedoličnog ponašanja, navedene u Presudi o navodima protiv Milana Vujina. Ono ne dopušta donošenje opštег zaključka da je, kao što, čini se, drži odbrana, Vujin postupao protiv Tadićevih interesa tokom cijelog suđenja. Ipak, izjava Žalbenog vijeća se i u ovoj suženoj formulaciji može smatrati novom činjenicom u smislu pravila 119 Pravilnika koja nije iznesena pred Žalbenim vijećem koje je donijelo pravomoćnu presudu.

55. U pogledu pitanja da li je zainteresovana strana znala za novu činjenicu ili je za nju uz dužnu revnost mogla znati, Žalbeno vijeće podsjeća da je sam Tadić, u svom dnevniku, izričito

⁶⁸ Id., par. 128.

⁶⁹ Id., par. 149.

⁷⁰ Id., par. 147.

⁷¹ Zahtjev za preispitivanje, par. 20.

istakao da je Vujin učestvovao u njegovoј odbrani, ali "samo da bi garantovao da njegova činjenična verzija ne dovede do značajnijih posljedica po one koji su zaista učestvovali u događajima u regionu 1992.[...]"⁷³ Osim toga, još je važnije da je Žalbeno vijeće konstatovalo da je Tadić u aprilu 1996. odstranio Vujina.⁷⁴ Prema tome, u toku suđenja koje je počelo 7. maja 1996., Vujin nije učestvovao u Tadićevoj odbrani.⁷⁵ Imajući to u vidu, može se razumno zaključiti da su četiri advokata (Wladimiroff, Orie, Kay i De Bertodano) koji su pomagali odbrani Tadića u toku prvostepenog postupka, mogli valjano štititi njegove interese i preduzeti dodatnu istragu, na taj način neutrališući prвobitno Vujinovo ponašanje.

56. Međutim, u aprilu 1997. Tadić je ponovo pozvao Vujina kao svog glavnog branioca. Michail Wladimiroff je bio otpušten, kao i drugi advokati koji su tada bili članovi tima odbrane. Žalbeno vijeće ističe da je Tadić time Vujinu *de facto* dao novu priliku da postupa protiv njegovih interesa. Naime, četiri od pet novih činjenica o kojima je već bilo riječi desile su se 1998. godine (peta datira iz 1999.), kada je Vujin bio Tadićev glavni branilac. Srećom, brza intervencija svjedoka D koja je, krajem 1998., dovela do Vujinove zamjene, omogućila je novom braniocu da pripremi odgovarajuću odbranu, neutralizirajući na taj način Vujinov uticaj. Žalbeno vijeće priznaje da je moguće da je Vujin izmanipulisao Tadića nakon što je on ponovo zatražio njegove usluge te da se Tadićevi postupci ne mogu u potpunosti pripisati nemaru. Ipak, Žalbeno vijeće smatra da zabrinutost koju je Michaël Wladimiroff izrazio Tadiću 1996. bila dovoljna da upozori Tadića na rizike kojima ga izlaže ta odluka.⁷⁶

57. Imajući u vidu ove okolnosti, Žalbeno vijeće zaključuje da nisu zadovoljeni drugi i treći kriterij iz pravila 119 Pravilnika.

⁷² Presuda o navodima protiv Milana Vujina, par. 167.

⁷³ *Id.*, par. 109.

⁷⁴ Presuda o navodima protiv Milana Vujina, par. 103.

⁷⁵ Presuda pretresnog vijeća, par. 25.

⁷⁶ Presuda o navodima protiv Milana Vujina, par. 108.

V. Dispozitiv

58. Iz tih razloga, Zahtjev za reviziju se odbacuje.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu se francuska verzija smatra mjerodavnom.

/potpis/

sudija Claude Jorda

predsjednik Međunarodnog suda

/potpis/
sudija Mehmet Güney

/potpis/
sudija Asoka de Zoysa
Guanwardana

/potpis/
sudija Fausto Pocar

/potpis/
sudija Liu Daqun

Dana 30. jula 2002.
U Hagu (Nizozemska)

[pečat Međunarodnog suda]

06-12-02/A8
30. juli 2002.